

Amb Jordi Baldrich (30 anys) ens disposem a entrar a l'Àfrica amb confiança tota vegada que ell és un africanista i coneix, viu i conviu amb nadius del Magrib, del Senegal, del Camerun...

Abans cal dir que en Jordi cursà estudis de dret a la Universitat Autònoma de Barcelona, i es llicencià l'any 1990.

Ha practicat l'atletisme i la natació. Segueix estant en bona forma.

I fou arran d'un viatge turístic que realitzà al Marroc, ara fa uns dotze anys, i allà descobrí una nova vida i cada cosa nova que veia s'hi sentia interessat i atret. I amb aquesta forta atracció penetrà per aquelles terres i arribà al Senegal i al Camerun. Així, tan senzillament com ara hom ho explica.

De fet, Jordi Baldrich és com una llançadora, perquè va i ve. Ara, val a dir que s'està més temps *allà* que no *aquí*. D'allà en duu testimonis, objectes d'ús quotidià dels nadius, i també, és clar, les seves escultures, aquestes màscares que ara acaben d'exhibir-se, en part, a Cal Ventura, a la Via Massagué, a aquell recuperat obrador de terrissa i ceràmica de Ca l'Escayola... Un lloc d'història antiga que ara té nova vida.

En Jordi, a part d'africanista com li agrada dir-se, té un esperit aven-

semblança

Jordi Baldrich Vilanova

JOAN CUSCÓ i AYMAMI

turer. Ell és obert, captatiu; té un somriure fàcil i generós. Es comunica tot ell amb els seu entorn. A part de les llengües que parla: l'anglès, francès, l'àrab corrent i quelcom de walaj, practica el llenguatge universal: l'amor per la natura.

Amb altres companys organitzen viatges turístics, fent de guia quan l'època estiuenca. A l'hivern es dedica a buscar i adquirir *art africà*. (Ho subratllem...). També col·labora amb l'organització Metges-Mundi. Habitualment resideix a Dakar, Senegal, o al Camerun. Tots aquests productes que duu provenen d'artesans. Oïm-lo:

Quant a l'etiqueta occidental d'art africà, vull remarcar que a l'Àfrica no existeix, a més que priva els objec-

tes del seu significat i contingut. Les màscares, estàtues, indumentàries, etc., tenen o tenien una funció religiosa. Per altra banda, hi ha els objectes d'ús quotidià, creats amb finalitats funcionals estretament lligades a la seva funcionalitat. Per tant, per més que els objectes i eines estiguessin bellament adornats sols se'n valorava la utilitat. La bellesa estètica no era ni cotitzada ni qüestionada.

La noció d'art neix quan els primers colons, i exploradors europeus, atrets per la curiositat, es van emportar les primeres peces a casa seva i començaven a valorar-ne quelcom més que el seu exotisme, la qual cosa donà pas, a finals del segle passat, al fet que la seva estètica comencés a causar, en cercles reduïts, admiració a Europa.

Artistes com Picasso, Klee, Moore, Miró, etc. es van interessar per la bellesa d'aquests objectes tribals. I és precisament a partir d'aquest moment quan trobem, per primera vegada, el seu reconeixement com a obres d'art, catalogats i reconeguts més enllà del factor antropològic.

Aquest reconeixement per l'art tribal, m'és d'un particular interès pel contacte directe que jo hi tinc amb aquest pobles. Tant els artistes contemporanis de principis de segle com tothom qui ha tingut contacte

JORDI BALDRICH (A L'ESQUERRA)

amb l'art tribal s'ha trobat seduït per aquesta nova visió estètica.

Vivim influenciats, vulguem o no, per tot el que ens envolta, el que entra pels nostres ulls o oïdes, així doncs, caminant per l'Àfrica és on he descobert aquestes noves formes de vida i d'expressions artístiques diferents. Formes de vida més simples, però també pures i arrelades a la natura. Obres artístiques carregades de força i bellesa que amaguen tot un fons simbòlic al qual desgraciadament nosaltres no podem arribar. L'art i la bellesa són coses que no es poden ensenyar, sinó que són fruit d'una percepció vibracional.

Tots aquests creadors tribals m'han seduït amb els seus objectes tant des d'un punt de vista estètic com etnològic.

El fet de viatjar, d'anar a conèixer món, s'ha imposat i tothom té la voluntat o les maletes a punt per marxar a altres continents. El nostre personatge ens explica com ell li agrada fer-ho.

Per a mi és normal i molt important el fet de viatjar amb temps. M'agrada pair bé els llocs per on passo; menjar, conversar, riure, discutir, en fi, viure amb ells i com ells. Normalment quan coneixes algú és perquè s'ha donat un interès mutu. Jo sóc quelcom nou i interessant per ells i ells per a mi. Llavors ja tenim la xispa que pot encendre la conversa i la conversa que pot donar una relació o amistat. L'amistat pot portar que jo m'hi trobi bé i em quedi un temps convivint amb ells i la convivència pot dur a terme algun projecte com el que he realitzat amb una família de Dakar, al Senegal, i amb una família de Donala, al Camerun. Ambdós projectes consisteixen en la creació d'una empresa receptiva de petits grups de viatgers europeus per conèixer diferents països africans. Tant al Camerun com al Senegal hem format a un equip del país per acompanyar els diferents grups per la zona. Al Senegal, en aquests moments ja disposem de cinc vehicles per portar a terme els diferents itineraris. La meva tasca és la de coordinar els

guies així com la de contactar amb els futurs clients o agències de viatges.

Àfrica és un continent tan gran, amb tanta varietat i encís que es fa difícil d'explicar amb quatre ratlles. És un continent ple de sensacions exuberants i diferents que de mica en mica que hi vas entrant vas trobant. El Marroc, Algèria i Mauritània, els nostres veïns del sud però tan poc coneguts. El relat de la seva història i dels seus costums ha deixat una imatge deformada de la realitat. La terra és pobra, argilosa, i sorrenca, de colors ocres i rovellats però en canvi la seva cultura i hospitalitat són llegendàries i abundants. El que et deixa més bocabadat és el xoc amb un altre model de societat on els costums i les formes de vida creia ja extingides, és com si et traslladessis a l'edat mitjana. El temps s'ha parat, i ha quedat immòbil.

A l'Àfrica de l'oest he estat al Senegal, Gàmbia, Mali, Burkina Fasso, Costa d'Ivori i Benín. És el país dels negres, a l'altra banda de l'immens Sàhara. On hi trobem un món tribal impotent, ofegat per uns estats que no s'han fet a la seva mida sinó a la mida dels estats colonitzadors. L'estructura trontolla, però

JORDI BALDRICH A LA PLATJA DE DAKAR

en subsisteix una manera de pensar i de viure, una arquitectura original i un artesanat riquíssim. Als mercats, la gent encara es congrega per escoltar les rondalles inacabables d'un vell *griot*, memòria col·lectiva, dipositari d'una tradició oral que no pot morir, perquè als contes hi ha l'ànima de l'Àfrica Negra.

L'Àfrica central (Camerun, Nigèria, Guinea Equatorial i el Gabon) és l'Àfrica verda de les vastes extensions de sabana que es perden en l'horitzó, planes, rius, llacs, dics volcànics, selva i tot això unit a una llum especial que il·lumina el paisatge i en combina les tcnalitats a mesura que el dia avança. És un poble hospitalari que combina la senzillesa amb un fort sentit de tradició, la qual manté extraordinàriament viva, i amb uns costums que, segons l'ètnia a la qual pertanyien, es conserven i es transmeten de pares a fills.

El tema li va. Les paraules li flueixen a raig. Seguim-les.

La meva vivència concreta amb ells a Dakar pot sobtar una mica des del nostre punt de vista occidental. Joestic a Pikine, un barri popular de Dakar. Visc amb la família Niang de l'ètnia woloj. Tots plegats devem ser sobre els trenta i tants. El cap de la família està casat amb tres dones, ja que la religió musulmana els permet fins a quatre esposes. A Pikine n'hi viuen dues, i la tercera viu en una altra casa on ell hi va els caps de setmana, ja que durant la setmana viu amb les dues.

L'harmonia de la casa és d'admirar, tot sembla desorganitzat, però tothom sap quin paper juga i el que ha de fer. Per a mi tot és ben normal, al barri tots s'organitzen igual. Jo prefereixo conviure amb ells que en un hotel, ja que considero que és la millor manera de poder comprendre una cultura tan diferent a la meva. L'any passat, durant els meus cinc mesos d'estada a Pikine, vaig tenir la sort de poder viure les festes del Tabaski, que és quan sacrifiquen els bens, passat un mes de l'últim dia del Ramadà.

Jo, mentre pugui, seguiré baixant, vivint a cavall entre dues cultures. Estic ben enganxat per l'encís africà. Estimo apassionadament els amics que he anat fent amb els anys, tot i reconeixent que en certes ocasions les cultures es contraposen, però penso endavant!, ja que sóc jo qui ve de fora.

Toquem el tema dels seus cants i rituals i d'aquest seu ritme excitant. A veure quines notes hi poses, Jordi.

A l'Àfrica, la música és la vida. Durant els rituals d'iniciació, les cançons secretes instruiran els joves de les seves responsabilitats adultes.

Les dones africanes utilitzaran la música per alleugerir els treballs domèstics; canten al compàs dels morters quan preparen el mill (pràctica que ha inspirat una festa anual a l'illa del Cap Verd). També l'utilitzen les dones betsi del Camerun per trencar el tabú durant les reunions, on cantaran sobre les seves vides sexuals.

La música s'estén per tot el continent africà, però a la zona més occidental existeix una casta tradicionalment destinada a la música: els griots, que els podríem comparar amb els nostres joglars de la baixa edat mitjana. Originàriament treballaven per un senyor noble a qui acompanyaven durant els moments claus de la seva vida. Avui però, els griots encara canten, però no tan sols per a un senyor sinó per a tot el món.

A Babo Diulasso (Burkina Fasso) és impressionant el ritme frenètic dels bars musicals i cabarets.

Els djembes, dudumbas i balafons traspassen les parets dels bars cada vespre. La música, la dansa, la poca llum i la cervesa de mill (xapaló) caldegen l'ambient fins ben entrada la nit.

Aquí s'enduriran les mans dels futurs candidats a integrar els grups més importants i coneguts com els de Toure Kunda, Joussau N'Dous, Salif Keita, Mary Kaute, Manu Dibango, Toumani Diabate, Johnny Clegg, Papa Wemba, Ali Farka Toure, Oumou Sangare, Angelique Kidjo...

-(Serà guai!...)

Qüestionari Proust

-El principal tret del meu caràcter?

-Inquiet.

-La qualitat que prefereixo en un home?

-Que sigui modest, susceptible, subtil, afable i transparent.

-La qualitat que prefereixo en una dona?

-Les mateixes, afegint-hi la sensualitat i bellesa amb gràcia, si no és com un ham sense cuc.

-Allò que més estimo en els amics?

-La sinceritat, honestedat i la paciència, ja que com amic em converteixo en el lladre del seu temps.

-El meu principal defecte?

-Voler fer més coses de les que puc fer.

-Ocupació preferida?

-Viajar sense veure l'horitzó de la tornada.

-El meu somni de benestar?

-Obtenir el benestar per tothom.

-Quina fóra la meua pitjor desgràcia?

-Tenir tot el que volgués amb facilitat.

-Què voldria ser?

-Un ocell amb consciència.

-On desitjaria viure?

-No m'agrada viure en un indret concret. M'agrada la varietat i diversitat, m'agrada moure'm d'aquí cap allà.

-Quin color prefereixo?

-L'ocre accentuat, rogenc o groguenc que dóna el sol.

-Quina flor prefereixo?

-Buguenvil·lea.

-Quin ocell prefereixo?

-La cigonya.

-Els meus autors preferits en prosa?

-M'agraden un futimer d'autors i no tinc un criteri clar de selecció. Ara m'ha donat per llegir antropologia: Marvin Harris, Laureus van der Part, Amin Maalang...

-Els poetes preferits?

-He llegit quelcom d'Edgar Allan Poe (paradoxal i deliciós), Rimbaud... Però no és el meu fort; prefereixo llegir prosa.

-Els herois de ficció?

-Charlot.

-Les heroïnes de ficció?

-Cap.

-Els meus compositors preferits?

-La música és vital per a mi, a més em fa companyia allà on vaig. Una petita síntesi: Vivaldi, Mozart, Claude Debussy, Manuel de Falla, Bob Dylan, Salif Keita, Ali Farka, Taure, Taumani Diabate...

-Els pintors predilectes?

-El meu amic Carles Bellostà, Agustí Puig, Modest Cuixart, Durancamps, Antonio Saura, Arranz Bravo, Frederic Amat, Louis Bouquet, Paul Gauguin...

-Els meus herois de la vida real?

-Els lluitadors i lluitadores de causes perdudes.

-Les meves heroïnes històriques?

-Val l'anterior.

-Els noms que prefereixo?

-Per un noi Nil i per una noia Awa que és Eva en walag.

-Què detesto més que res?

-La corrupció, la cobdícia, racisme, opressió.

-Quins caràcters històrics menyspreo més?

-La història està farcida de caràcters històrics menyspreables, aleshores canviaria la pregunta i en qüestionaria quins són dignes d'elogiar.

-Quin fet militar admiro més?

-No n'admiro cap.

-Quina reforma admiro més?

-Totes les que signifiquen un pas endavant per la llibertat, la igualtat i el benestar dels homes d'arreu del món.

-Quins dons naturals voldria tenir?

-Poder volar.

-Com m'agradaria morir?

-Dormint, sense adonar-me'n.

-Fets que m'inspiren més indulgència.

-Els de l'amistat i l'amor.

-El meu lema?

-No en tinc.

-Com sóc?

-Un addicte, apassionat de totes les perversions de la natura.

-(Naturalment...)

Avda. Rafael Casanova, 38 • 08206 SABADELL (Espanya)
Tel. (93) 726 62 22* • Fax (93) 727 00 60

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

TOT EN MARCS

MARC
Sul

TORRES I BAGES, 13 - T 726 49 55 - 08201 SABADELL

Perfil

Cavalca entre dos continents.

(Va del blanc al negre...)

Li agraden, però, els colors càlids,
tropicals...

I contemplar les albaides i les capvesprades...

...tot escoltant música,

fins i tot el tam-tam...

Un cercador de paradisos...

